28 ta' Frar, 1963

Imħallef:

Onor. J. Caruana Colombo, B.Litt., LL.D.

Avukat Professur Dottor Joseph Max Ganado noe

versus

Onorevoli Dottor Giorgio Borg Olivier noe.

Kostituzzjoni — Liġi — Nullità ta' — Drittijiet Fondamentali — Rivendika ta' — Proċedura Għal — Rikors.

Applikazzjoni lill-Q[illegible] fuq allegat ksur ta' dritt fondamen-

tali taħt il-kostituzzjoni tal-1961 riedet issir permezz ta' ċitazzjoni u mhux permezz ta' rikors.

Il-Qorti, rat ir-rikors tal-Avukat Professur Dottor Joseph Max Ganado, fil-kwalità tiegħu 'l fuq imsemmija, li bih — wara li jesponi:

Illi fil-15 ta' Frar, 1963, l-Assemblea Legislativa kostitwita taħt il-Malta Constitution Order in Council 1961, għaddiet l-Att 1 tal-1963 li ġie mogħti l-Assent tal-Eċċellenza Tiegħu l-Gvernatur fl-istess data.

Illi dan l-att ikkrea Kunsill ta' Amministrazzjoni li għandu jamministra l-Kumpanija Bailey (Malta) Limited u jmexxi u jkompli ix-xogħol tagħha mingħajr ebda kontrol da parti tax-"Shareholders" tal-Kumpanija u għadda lil dan il-kunsill id-drittijiet u l-funzjonijiet kollha tal-Bord tad-Diretturi u tax-Shareholders Committee tal-Kumpanija b'mod li l-Kumpanija tiġi marbuta b'dak li jagħmel il-Kunsill tal-Amministrazzjoni u jpprojbixxa l-aċċess liberu ta' Shareholders għall-kotba.

Illi l-Bord tad-Diretturi u x-shareholders Committee u x-shareholders ġew kważi għal kollox esawtorati u għandhom l-obbligu li jikkonsenjaw lill-Kunsill tal-Amministrazzjoni l-proprietà tal-Kumpanija u sija d-Diretturi jew membri tax-Shareholders Committee u sija r-rappreżentanti tagħhom huma preklużi milli jidħlu jew jibqgħu f'postijiet ta' proprietà jew fil-pussess tal-Kumpanija mingħajr il-permess tal-Kumitat.

Illi l-Board tad-diretturi u x-shareholders Committee u x-shareholders ġew preklużi milli jagħmlu istanzi ġudizzjarji f'isem il-Kumpanija ħlief għal xi kawżi mal-Gvern Ingliż li ġew mibdija.

Illi waqt li dawna l-imposizzjonijiet huma temporanji sakemm jispiċċaw il-proċeduri ġudizzjarji kontra l-Gvern Ingliż, hemm imposizzjoni oħra ta' natura permanenti u ċioè li l-Kumpanija ma' tistax tbiddel jew tirrevoka ebda parti mill-att kostitutiv tagħha.

Illi hemm ukoll limitazzjonijiet fuq il-Board tad-Direttu-ri, Shareholders Committee u Shareholders tal-Kumpanija li irriżultaw mill-att u li jiġu spjegati aħjar fit-trattazzjoni tal-kawża, u hemm ukoll dispożizzjoni dwar il-għoti ta' kumpens li mhijiex a termini tal-Kostituzzjoni.

Illi l-Prim Ministru ġie mogħti wkoll id-dritt li jesenta lill-Kunsill tal-Amministrazzjoni milli jobdi disposizzjonijet tal-lġi tas-Soċjetajiet.

Illi d-disposizzjonijiet kollha tal-att 1 tal-1963 u l-limitazzjonijiet, drittijiet u obbligi kreati minnhom jammontaw għall-vjolazzjoni tal-Artikoli 5, 7 (1), 10 (1), 11 (1), u 15 (1) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u għalhekk huma 'ultra vires", nulli, u mingħajr effett.

Illi hu fl-imsemmija kwalità huwa wieħed mix-Shareholders ta' Bailey (Malta) Limited, u għalhekk għandu interess li jitlob lil Qorti r-rimedju li l-art 16 tal-Kostituzzjoni jagħtiha fakoltà li tikkonċedi.

Jitlob illi dina l-Qorti a tenur tal-art 16 (1), u (2) tal-Kostituzzjoni tagħtih ir-rimedji opportuni billi tagħti dawk l-ordnijiet, toħroġ dawk it-taħrikiet u tagħti dawk id-direttivi li tqies xierqa sabiex twettaq jew tiżgura t-twettieq tad-drittijiet kollha li għalihom hu huwa intitolat skond it-taqsima 11 tal-Malta Constiution Order in Council 1961, liema drittijiet ġew vjolati fil-konfront tiegħu permezz tal-att 1 tal-1963, kif superjorment spjegat, previa jekk hemm bżonn id-dikjarazzjoni

li d-disposizzjonijiet tal-att 1 tal-1963 jikkostitwixxi vjolazzjoni tal-art 5, 7, (1), (10 (1), 14 (1), u 15 (1) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u huma "ultre vires" il-poteri tal-assemblea Leġislativa u għalhekk nulli u mingħajr effett. Bl-ispejjeż.

Rat ir-risposta tal-Onorevoli Dr Giorgio Borg Olivier filkwalità tiegħu fuq indikata, li biha jesponi illi l-proċeduri in kwistjoni ma jistgħux skond il-liġi jsiru b'rikors. Għaldaqstant r-rikors tar-rikorrenti huwa irritu u null.

Hadet konjizzjoni ta' l-atti kollha tal-proċess.

Semgħet it-trattazzjoni orali.

Tikkonsidra.

Illi l-intimat jissottometti illi l-proċedura segwita mir-rikorrent mhix korretta, fis-sens li d-domanda hu kien messu avanzaha mhux b'rikors imma b'ċitazzjoni.

Illi din il-kwistjoni issemmiet minn dina l-Qorti, għalkemm inċidentalment u mingħajr ma ġiet definita peress li firrigward ma kienitx kawża in re: Onor. Dr. Anton Buttigieg M.L.A. vs Onor. Dr. Paul Borg Olivier ne et" deċiża fis-7 ta' Lulju 1962, u mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fit-22 ta' Frar, 1963, fejn il-proċedura li ġiet segwita kienet ukoll permezz ta' rikors.

Illi r-rikorrent jissottometti illi hu segwa l-proċedura permezz ta' rikors għar-raġuni tant għaliex fl-Artikolu 16 (1) tal-Malta (Constitution) Order in Council 1961, jingħad li kull persuna li tallega li xi waħda mid-disposizzjonijiet tal-II Taqsima ta' dan l-Order tkun ġiet......miksura......tista' tapplika (may apply) lill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili r-rimedju, u ukoll għaliex fis-subartikolu (2) ta' l-istess Artikolu, jingħad

illi l-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, jkollha, l-ewwel ġurisdizzjoni li tisma u tiddeċiedi kull applikazzjoni (any application), magħmula skond is-subartikolu li jaħbat qabel......u l-kliem imsemmijin **tapplika** u **applikazzjoni**, jwasslu għas-sinjifikat ta' **tirrekorri** u ***rikors***.

Illi r-raġunijiet sottomessi mill-rikorrent ma jidhirx illi huma tali biex jiġġustifikaw suffiċjentement it-tesi tiegħu, għaliex il-vokaboli imsemmija, kif jinsabu b'mod ġeneriku adoperati ma jistax jingħad li għandhom neċessarjament is-sinifikat minnu mogħti, imma jista' jkollhom ukoll, anzi jidher li għandhom, dak ta' tadixxi jew tressaq, għall-kelma 'tapplika' u ta' adizzjoni jew talba, għall-kelma "applikazzjoni".

Illi *fl-Order in Council imsemmi ma jinsabx* indikat il-mod kif il-persuna li tallega l-ksur tad-disposizzjonijiet fuq indikati għandha tapplika lill-Qorti jew tadixxi l-istess Qorti biex tottjeni rimedju, ċioè b'mod kif għandha ssir din l-applikazzjoni jew talba, hux permezz ta' ċitazzjoni jew permezz ta' rikors, anki, kif jidher mill-Artikolu 16(7), dwar daqshekk, ġie mill-istess Order imħolli fil-poter ta' l-Awtorità li għandha s-setgħa *li tagħmel* regolament dwar il-prattika u l-proċedura *ta' dawn il-Qrati, kif jidher il-Bord tar-Regolamenti* kontemplat fl-artikolu 30 (1) tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (Kap 15) biex tipprovdi dwar il-mod kif għandha titressaq u ssir din l-istess applikazzjoni jew talba.

Illi jiġi rilevat, però, illi kif issemma iżjed 'il fuq, l-istess Order jindika illi lil Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, ċioè dina l-Qorti, tista' ssir applikazzjoni u illi dina tiddeċiedi kull tali applikazzjoni. Issa, bħala regola jista' jingħad li sakemm ma jkunx hemm xi disposizzjoni oħra "ad hoc" jew xi regolament *fis-sens ġa imsemmi*, il-proċedura b'rikors quddiem dina l-Qorti għandha dejjem titqies mhux korretta, u dan għaliex il-proċedura solita u normali quddiem dina l-istess Qorti hija

b'ċitazzjoni. Infatti, jinsab dispost fl-artikolu 121 (1) tal-Kodiċi 'l fuq imsemmi illi fil-Qorti Superjuri u fil-Qorti tal-Maġistrati tal-Pulizija Ġudizzjarja għall-Gżejjer ta' Għawdex u Kemmuna, fil-kompetenza tagħha Superjuri, ordinarjament, jitmexxa jew b'libell jew b'petizzjoni inkella b'ċitazzjoni, skond ma tgħid il-liġi. Kwindi, fin-nuqqas ta' disposizzjoni espressa u sakemm ma hemmx u ma jsirux Regolamenti tal-Qrati għall-finijiet tad-disposizzjoni tal-Artikolu 16 fuq imsemmi, kif huma maħsub fis-subartikolu (7) ta' l-istess artikolu, li bihom jiġi talvolta stabilit illi minn japplika lil dina l-Qorti għal rimedju f'kawża bħal preżenti t-talba għandu javanzaha permezz ta' rikors dina l-Qorti hija tal-fehma li l-proċedura li għandha tiġi segwita hija dik normali u solita quddiem dina l-Qorti, ċioè permezz ta' ċitazzjoni.

Illi konsegwentement id-domanda kif ġiet avanzata quddiem dina l-Qorti, permezz ta' rikors mhix proċeduralment valida.

Għalhekk,

Tiddikjara r-rikors irritu u null, imma tordna illi minħabba fiċ-ċirkostanzi tal-każ l-ispejjeż jibqgħu bejn il-partijiet mingħajr taxxa.